

Konsultasjonsplikt for kommuner og fylkeskommuner i samiske saker – Fokus på plan- og arealsaker

Webinar for trønderske kommuner 27.4.2023

Reindriftingsavdelingen v/Svein Bjørk og Brit Agnes Buvarp

Statsforvalteren i Trøndelag

Tröndelagen Staatehaaltoje

Agenda

Bakgrunn for konsultasjoner

Gjennomgang av samelovens kap. 4 – sentrale §§

Gjennomføring i praksis (forventningsavklaring)

Spørsmål og svar

Grunnlag

- ❏ Endringer i sameloven (prop. 86 L, 2020-2021)
- ❏ Samelovens [kapittel 4](#)
- ❏ Kommunal og distriktsdepartementet:
 - [Veileder og webinar](#)
 - [Svarbrev til SF Troms og Finnmark](#)

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Webinar for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser, 22. oktober 2021

Konsultasjoner med samiske interesser

Regjeringen.no

Tema ▾ Dokument ▾ Aktuelt ▾ Departement ▾ Regjering ▾

Forsiden • Dokument ▾ • Lover og regler ▾ • Tolkningsuttalelser ▾ • Samerett ▾

Kapittel 4 Konsultasjoner

Tolkningsuttalelse | Dato: 30.06.2022

Mottaker: Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Vår referanse: 22/1061-6

Konsultasjonsplikt etter sameloven kapittel 4 i saker etter plan- og bygningsloven - svar på anmodning om tolkningsuttalelse.

Kommunal- og distriktsdepartementet viser til brevet fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark 20. desember 2021, der dere ber departementet om en tolkningsuttalelse til flere spørsmål om konsultasjonsplikten etter sameloven kapittel 4 i saker etter plan- og bygningsloven.

I det følgende svarer departementet på spørsmålene og håper det gir relevante avklaringer. Departementet beklager at det har tatt noe tid å besvare henvendelsen.

Konsultasjonsprosedyrer i arealplan- og dispensasjonssaker

Statsforvalteren legger til grunn i sitt brev at konsultasjoner bør avklares så tidlig som mulig. Dette må skje gjennom henvendelser til representantene for de berørte samiske interesser, der det framgår at hensikten er å avklare om det er behov for konsultasjoner i saken. Statsforvalteren ber om

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Veileder

Veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser

Konsultasjoner

ILO-konvensjonen nr 169 artikkel 6

- Hensiktsmessige prosedyrer
- Etablere virkemidler som sikrer deltakelse og likebehandling

Samerettsutvalget 2 NOU 2007:13 *Den nye sameretten*

Staten har hatt konsultasjonsplikt siden 2005

SELVBESTEMMELSE

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Konsultasjonsplikt for kommuner og fylkeskommuner fra 1.juli 2021

Forskjell på høring og konsultasjoner?

Konsultasjon

- Likeverdige parter
- Reell dialog
- Oppnå enighet
- Tidlig involvering
- Ingen realitetsbeslutninger før konsultasjon

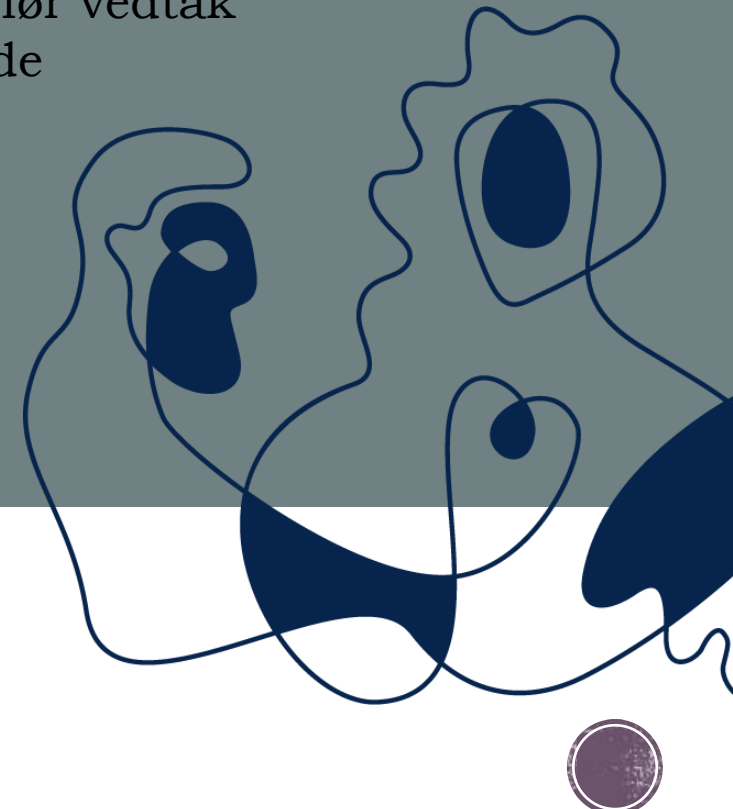
Høring

- Innhente synspunkter og opplysninger
- Alle kan uttale seg før vedtak
- Opplyse og forberede
- Samordning

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

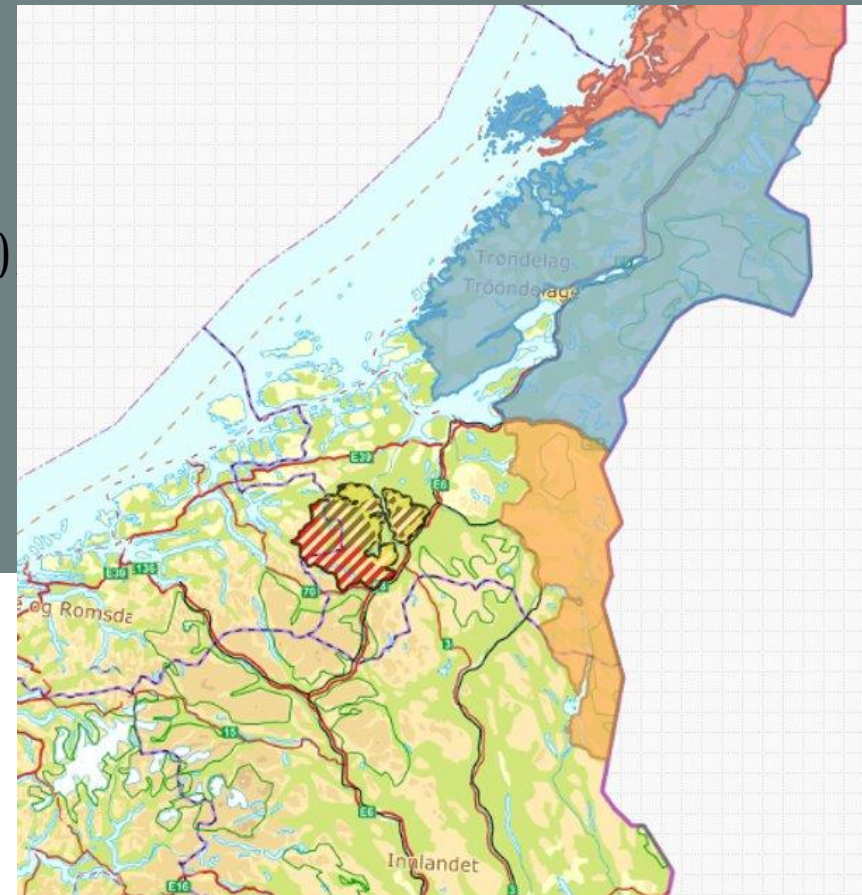
§ 4-1 Saker som er gjenstand for konsultasjoner

I HVILKE SAKER SKAL DET KONSULTERES?

Lov, forskrifter og andre beslutninger eller tiltak (på alle fagområder)

- ☐ Påvirke samiske interesser direkte
- ☐ Ikke saker av generell karakter (gjelder alle)
- ☐ For saker knyttet til naturgrunnlaget for samisk kultur:
 - ☐ I tradisjonelle samiske områder (inkl. Trollheimen)
 - ☐ Virkning på samisk materiell kulturøvelse

Sametinget har ikke konsultasjonsrett i saker hvor de har innsigelsesadgang etter pbl § 5-4

Statsforvalteren i Trøndelag

Tröndelagen Staatehaaltoje

§ 4-2 Rett til å bli konsultert

HVEM SKAL KONSULTERES?

Sametinget og andre representanter for berørte samiske interesser

F.eks.

- *Sametinget* (men unntak)
- *Reinbeitedistrikt*
- *Sijte/driftsgruppe*
- Svensk reindrift
- Andre (kulturforening osv)

Ikke enkeltpersoner

Samordning - Uenighet

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

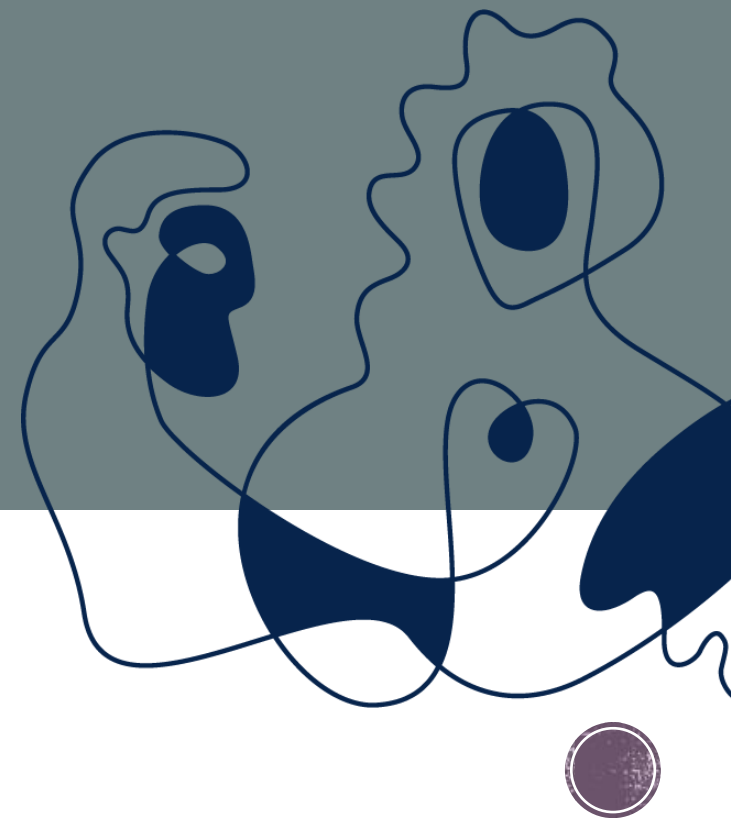
§ 4-5 Varsling om saker kan bli gjenstand for konsultasjoner

- Plikt til å varsle om saker som kan bli gjenstand for konsultasjoner
 - **Forventning om at kommunen har kompetanse til å vurdere dette.**
- Hvor tidlig skal det varsles?
 - **Tradisjonell saksgang --> Varsel om oppstart**
 - **I enkelte tilfeller varsles tidligere**
- Samiske interesser svare innen *rimelig tid*
Helhetsvurdering av type sak, omfang, tidsvindu, betydning (Pbl § 5-1 andre ledd, spesiell tilrettelegging)

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

§ 4-6 Innholdet og formål med konsultasjonene

GJENNOMFØRING AV KONSULTASJONER

Skal starte i god tid før beslutninger tas

Gjennomføres i *god tro*

Gjensidig respekt, konkret relevant og fullstendig informasjon presentert på en forståelig måte

Formål om å oppnå enighet

Utgangspunktet for konsultasjoner. Enighet ikke et krav

Kan konsulteres flere ganger skal foregå så lenge det er mulig å oppnå enighet om saken.

Hvordan konsultasjonen gjennomføres blir avtalt

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

§ 4-7 Protokoll

Referat tilstrekkelig, jfr § 4-4 andre ledd

- Hva gjelder saken
 - Vurderinger
 - Standpunkter
 - Konklusjon
 - Omforent

**Den samiske partens
vurderinger i saken skal følge
saken fram til
endelig beslutning**

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

§ 4-9 Virkning av brudd på konsultasjonsregler

Brudd på reglene om konsultasjoner kan gi grunnlag for ugyldighet i samsvar med *alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper*

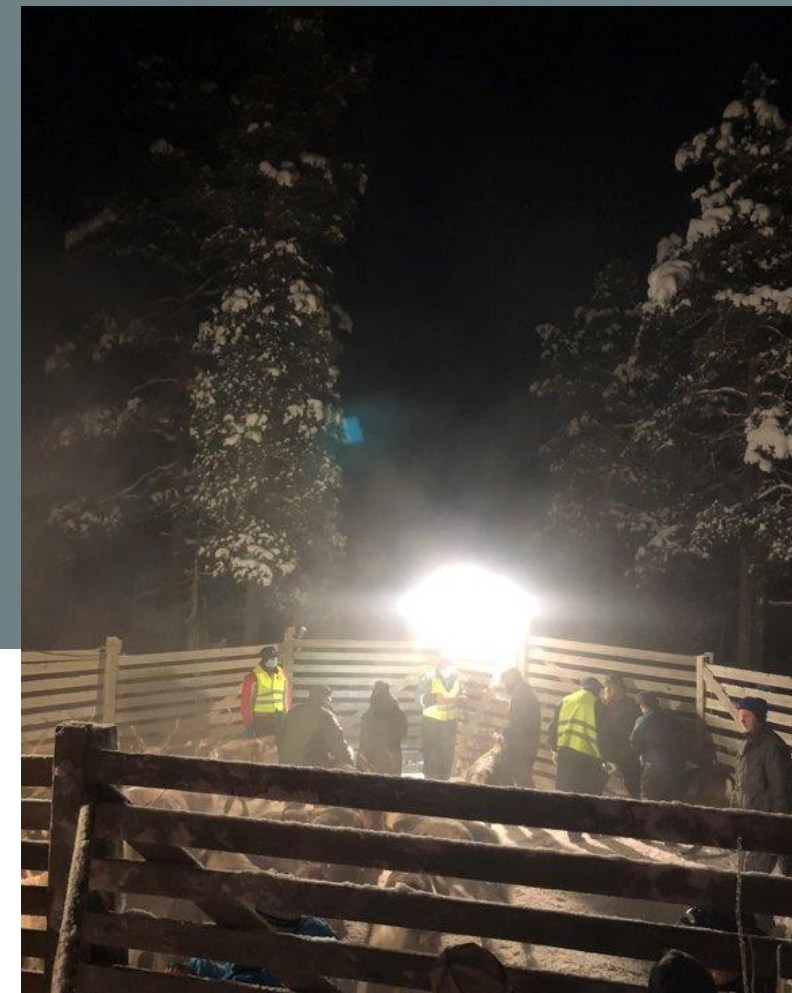
- Forvaltningsloven og "god forvaltningsskikk"
- Ikke ugyldig dersom feilen ikke har virket bestemmende på vedtaket/sakens innhold
- Viss terskel for at vedtak eller beslutning kjennes ugyldig

Har fraværet av konsultasjoner påvirket kunnskapsgrunnlaget om reindrift?

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Hvilke saker kan/skal det konsulteres om?

- Aktuelle tiltak innenfor reinbeitedistrikt eller påvirker et reinbeitedistrikt utenfra er konsultasjonspliktig (KDD 30.6.22)
 - Ikke kun særverdi- og minimumsområder
- Utvelgelseskriterier vanskelig
- Kontakt med reinbeitedistriktet og/eller Statsforvalteren eller Sametinget

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Når skal det varsles/orienteres?

- Dispensasjoner mv.: Ved høring
- KP, RP: Ved varsel om oppstart
- Ved utfordrende saker: Så tidlig som mulig

Rimelig tid?

- 4 uker
- Tilpasninger
- Uprøvd

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Gjennomføring

- Referat
- All tilgjengelig informasjon deles
- Saken legges frem på en forståelig måte
- Oppnå enighet
- Standpunkt kommer frem
- Omforent
- Følge saken

Private reguleringsplanforslag

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Statsforvalterens forventninger - Oppsummering

Orienter om konsultasjonsplikt i høringsbrev

Varsle tidlig/ta initiativ til konsultasjoner i større og utfordrende saker

Private kan gjennomføre konsultasjoner, men kommunen er **ansvarlig**

Reindrifas standpunkt **kommer frem** ved endelig behandling

Ugyldighet

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

foto: Aina Bye

Statsforvalteren i Trøndelag

Statsforvalteren i

Kontakt oss

Presserom

Om oss

Trøndelag > Landbruk og reindrift > Reindrift

Reindrift

Konsultasjonsplikt i alle samiske saker

Kommuner og fylkeskommuner har konsultasjonsplikt i alle saker og alle fagområder som berører samiske interesser etter [Samelovens kapittel 4](#), som går utover kravene til medvirkning etter annet lowerk. Dette er også omtalt i [Regional plan for arealbruk](#), kapittel 5.2 Reindrift.

Konsultasjonsplikten innebærer et krav om involvering og reell dialog med samiske interesser tidlig i saksbehandlingen, og formålet er å oppnå enighet om saken. Gode konsultasjoner gir raskere og smidigere prosesser som betyr bedre grunnlag for beslutninger, og forebygger konflikter og klager i planprosessen. Manglende oppfølging av konsultasjonsplikten kan bety at vedtak i enkelte tilfeller kan bli ugyldig. [Veileder om konsultasjonsplikten finnes hos Kommunal- og distriktsdepartementet](#). Her ligger også [et tolkningsnotat fra KDD på spørsmål fra Statsforvalterne](#).

Takk!

Kontakt:

Svein Bjørk (Snåsa) - svbjo@statsforvalteren.no

Brit Agnes Buvarp (Røros) - brabu@statsforvalteren.no

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

